



AS "LatRailNet" darba grupa infrastruktūras maksas noteikšanas jautājumos

Rīga, 2024.gada 14.oktobris

Darba kārtība:

1. Maksas par būtisko funkciju veikšanu noteikšana 2025.gada periodam
2. Infrastruktūras maksas noteikšana 2025.gadam
3. Saņemto priekšlikumu tīkla darbības uzlabošanai apspriešana
4. Ārpusplāna (*ad hoc*) pieteikuma nodrošinājuma maksājuma diferencēšana
5. Citi aktuāli jautājumi



Maksa par būtisko funkciju veikšanu 2025.gadam

Informācija lēmuma pieņemšanai



Vienības izmaksas ietekmē pieteikto dzelzceļa līniju maršrutu skaits, kas atkarīgs no pieejamās jaudas un tās ierobežojumiem, apkopes darbiem un izmaiņām sākotnēji izstrādātajā kustības gada grafika projektā. Šajā periodā informācija par izmaiņām un attiecīgas korekcijas veiktas relatīvi vēlāk, tāpēc nepieciešamas papildus laiks lēmuma pieņemšanai.

Lēmuma pieņemšanas termiņi un apspriešana



Maksas lielumi spēkā no 2024.gada 15.decembra līdz 2025.gada 13.decembrim.

Saskaņā ar MAS lēmums jāpieņem 60 dienas pirms kustības gada grafika perioda sākuma. Ņemot vērā izmaiņas sākotnējā informācijā un veicamos pārrēķinus, lēmumu plānots pieņemt līdz 2025.gada 15.novembrim (atkāpe no MAS)

Izmaksu korekcija



Ņemot vērā izmaksu ekonomiju un lielākus ārpusplāna pieteikuma nodrošinājuma maksu ieņēmumus 2024.gadā, LRN nākamā perioda maksā ir iekļāvusi izmaksu korekciju, kompensējot izmaksas pieteikumu iesniedzējiem. Izmaksu korekcija tikai daļēji kompensē izmaksu uz vienu vienību pieaugumu, ko radījis pieteiktās jaudas apjoma samazinājums.

Iespēja sadalīt BFV maksājumu



MIS noteikumi paredz iespēju pieteikuma nodrošinājuma maksājuma kustības gada grafika periodam sadalīšanai dalītos maksājumos 4 līdzvērtīgās daļās (pieteikumu iesniedzējiem pēc rēķina saņemšanas 5 darba dienu laikā jānosūta pieprasījums LRN rēķina sadalīšanai).



Izmaksu korekcija, izmaksu normalizēšana un apjomu izmaiņas

LRN samazinājusi 2025.gada plānošanas perioda BFV pilnās izmaksas par izmaksu korekcijas vērtību (~ 0,70 EUR pasažieru kustībā un ~ 0,80 EUR kravu kustībā). Saskaņā ar MAS izmaksu korekciju piemēro, ja iepriekšējā periodā:



- sagaidāmā BFV izmaksu izpilde ir vairāk nekā 3% mazāka par plānoto;
- saņemtie ieņēmumi par jaudas iedalīšanu ārpus jaudas sadales plāna ir bijuši lielāki nekā faktisko izmaksu pieaugums

Maksas aprēķināšanas princips saglabāts nemainīgs, ir veikta pamatdarbības izmaksu normalizēšana:



- piemērota vidējā svērtā summārā izmaksu indeksācijas likme 2025.gada plānošanas periodam ir 2,47% (FM makroekonomisko indikatoru dati – PCI 2,2% un RCI 2,9%)

Nākamajā periodā samazināties pieteiktās dzelzceļa infrastruktūras jaudas apjoms (DzLM skaits) pret 2024.gadu:



- pasažieru kustībā samazinājums 14,7%
- kravu kustībā samazinājums 12,0%
- kopumā samazinājums 14,1%



Infrastruktūras maksas noteikšana 2025.gadam

- Tiek veiktas darbības LDZ IT un uzskaites sistēmu pielāgošanai jaunajam tirgus segmentu identificēšanas algoritmam (datu avoti, savienojumi starp sistēmām, iekasēšanas prototips)
- Turpinās MAS un MIS shēmu redakciju precizēšana, pielāgojoties jaunajam tirgus segmentu identificēšanas algoritmam, joprojām tiek pieņemti priekšlikumi un komentāri
- Uzsākta infrastruktūras maksas modelēšana nākamajam periodam
- LRN balstoties uz analītisko tirgus informāciju un statistiku, kā arī ekspertu vērtējumiem, ir izstrādājusi pārvadājumu apjomu prognozes izmantošanai infrastruktūras maksas modelēšanai nākamajam periodam
- Turpmāk regulāras maksas noteikšanas darba grupas sanāksmes līdz lēmuma pieņemšanai



Darbu un uzdevumu izpildes grafiks (nedēlās)

[illegible]

Ikgadējā pierādījumu sniegšana tīkla darbības uzlabošanai

LRN ir aicinājusi sniegt pierādījumus tīkla darbības uzlabošanai:

- konkrēti kavējumu cēloņi traucē tīkla darbību, rada zaudējumus kādam vai visiem tirgus dalībniekiem, apdraud pakalpojumu ekonomisko dzīvotspēju, un šie cēloņi var tikt ietekmēti ar sankcijām par neefektīvu rīcību, kompensācijām tiem, kam traucējumu dēļ rodas zaudējumi, un prēmijām, ar kurām atalgo darbību, kas ir labāka par plānoto
- pastāv citi cēloņi, kuri nav konkrēti minēti MK noteikumu pielikumā, bet kuri atbilst TDUS kritērijiem un var tikt attiecināti uz vienu no MK noteikumu pielikumā minēto kavējumu cēloņu grupu

☒ **Saņemts priekšlikums no 1 pieteikumu iesniedzēja**

Nav saņemti infrastruktūras pārvaldītāja priekšlikumi



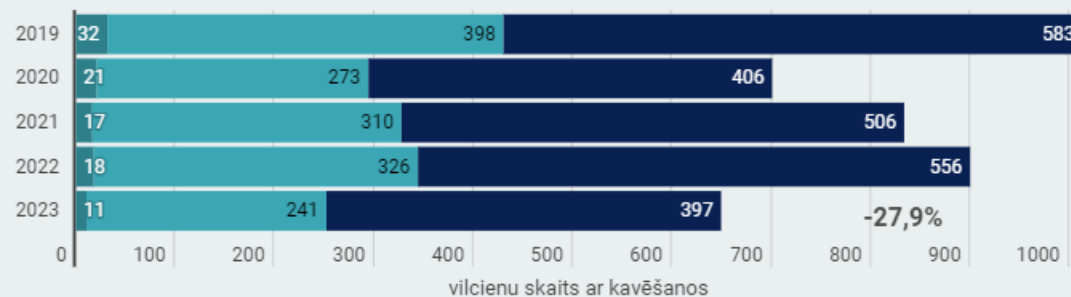
Vilcienu kavējumu dinamika 2019. - 2023.gadā Latvijā, kavējumu skaits dažādiem minūšu intervāliem



Kravas vilcieni

! Kavējumu skaits 2023.gadā kravas vilcienu nosūtīšanā un caurlaišanā/pienākšanā **samazinājies**

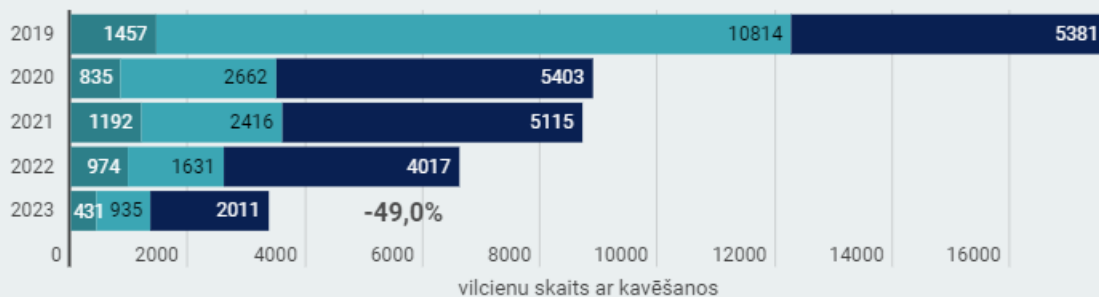
Nosūtīšana



1' - 5' 6' - 15' > 15'

Grafika izpildes precizitāte 92,5%

Caurlaišana/pienākšana



1' - 5' 6' - 16' > 16'

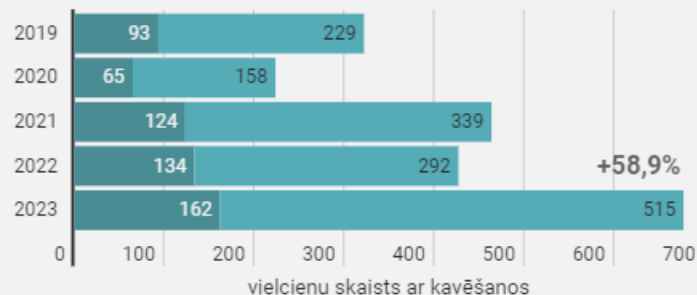
Grafika izpildes precizitāte 88%



Pasažieru vilcieni

! Kavējumu skaits 2023.gadā pasažieru vilcienu nosūtīšanā un caurlaišanā/pienākšanā **palielinājies**

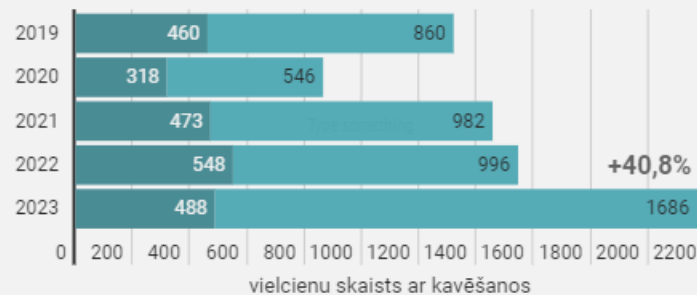
Nosūtīšana



1' - 5' > 6'

Grafika izpildes precizitāte 99,3%

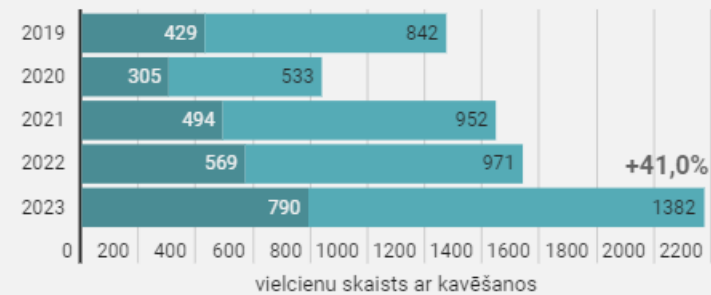
Caurlaišana



1' - 5' > 6'

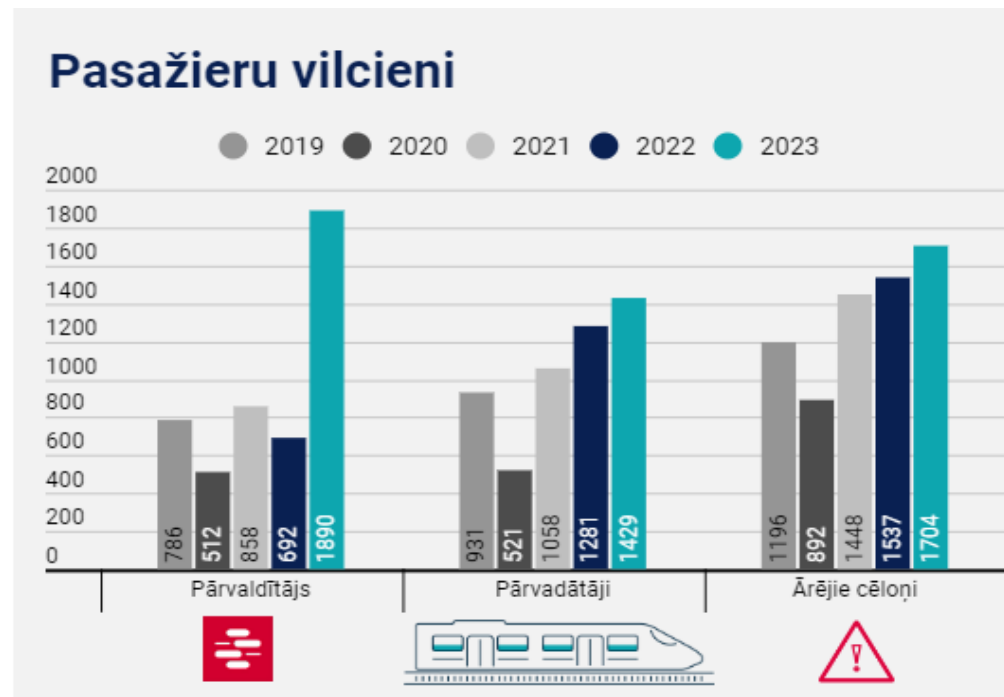
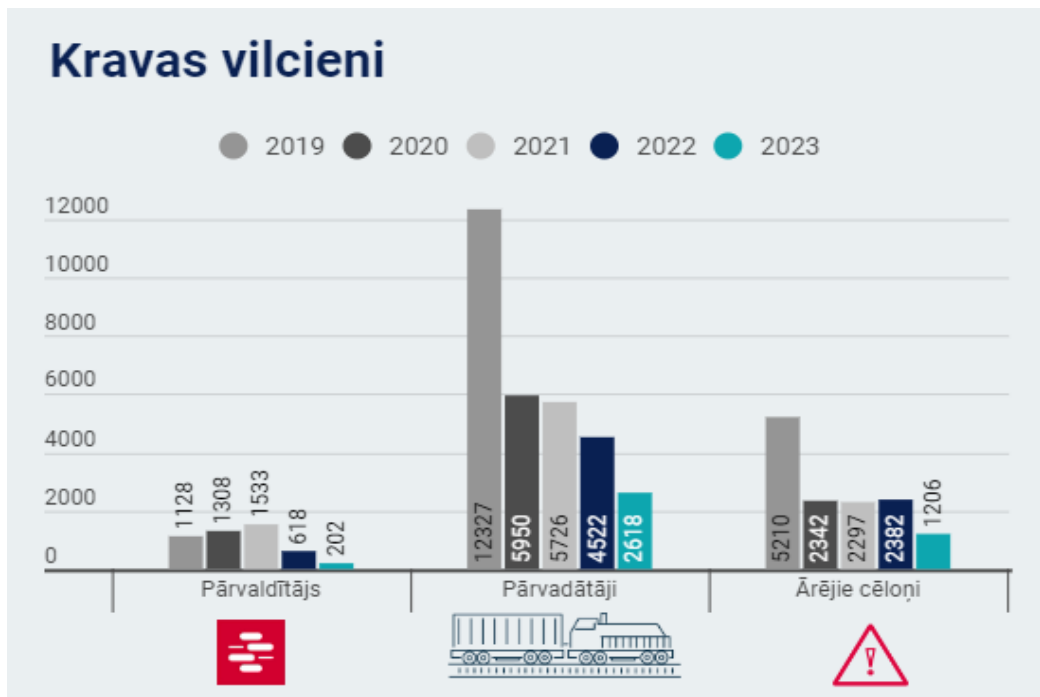
Grafika izpildes precizitāte 97,8%

Pienākšana



1' - 5' > 6'

Kavējumu iedalījums pēc to izraisītājiem un to dinamika 2019. - 2023.gadā, kavējumu skaits



2023. gads attiecībā pret 2022.gadu

Pārvaldītāja izraisīto kavējumu skaits kravu pārvadājumos **samazinājies**, pasažieru pārvadājumos **palielinājies**

Pārvadātāju izraisīto kavējumu skaits kravu pārvadājumos **samazinājies**, pasažieru pārvadājumos **palielinājies**
* - pārvadājumi platsliežu dzelzceļa līnijās (neieskaitot SIA "Gulbenes-Alūksnes bānītis")

Ārējo cēloņu izraisīto kavējumu skaits kravu pārvadājumos **samazinājies**, pasažieru pārvadājumos **palielinājies**

Detalizētāka informācija pieejama lrrn.lv

Savlaicīgi neieplānoti jaudas ierobežojumi



Nemot vērā plānoto vilcienu kustības apjomus dzelzceļa posmos Rīga – Jelgava, Zaslauks – Sloka, kā arī plānotos un aktuālos būvniecības projektus, nepieciešams risinājums tīkla darbības radītajiem traucējumiem, kad tiek traucēta pasažieru vilcienu kustība – mainīti vilcienu saraksti, mainīta sliežu ceļu specializācija, pilnībā vai daļēji pārtraukta vilcienu kustība, pasažieru pārvadājumi tiek organizēti ar autobusiem kādā noteiktā posmā vai pat tiek atcelti vilcieni visā maršrutā.



Pārvadātājam radīti būtiski zaudējumi, jo pasažieru pārvadājumus nav iespējams nodrošināt pilnā apjomā sakarā ar savlaicīgi neieplānotiem infrastruktūras jaudas ierobežojumiem.



Nemot vērā, ka pilnvērtīgi netiek nodrošināta plānoto jaudas ierobežojumu saskaņošana, LRN izskata iespēju TDUS paredzēt finansiālu risinājumu (jaudas atcelšanas maksa vai tml.), kas stimulētu infrastruktūras pārvaldītāju un tā nolīgto pakalpojumu sniedzējus efektīvāk plānot būvniecības darbus



LRN aicina iesniegt priekšlikumus par piemērojamiem kritērijiem, pēc kuriem tiktu identificēti tādi jaudas atcelšanas gadījumi, par kuriem tiktu piemērotas sankcijas (paziņošanas termiņš, atceltās jaudas apjoms, atcelšanas iemesli, alternatīvu nodrošināšana noteiktā laika posmā, pakāpeniskas ieviešanas plāns maksājumiem u.tml.).



Ārpusplāna (ad-hoc) vilciena pieteikumu izskatīšanas termiņi

Lai operatīvi reaģētu uz ārpusplāna vilcienu (ad hoc) pieteikumiem un noteiktu iespējamo jaudas piešķiršanas termiņu ārpusplāna vilcieniem.

Ārpusplāna vilciena pieteikumu izskatīšanas process		Ārpusplāna vilciena pieteikuma izskatīšanas laiks pirms plānotā brauciena, plānošanas intervāls	nosacījumi, atbilstoši kuriem tiek piešķirta jauda
vispārējā kārtībā		vismaz 5 darba dienas pirms plānotā brauciena	• jauda ir pietiekama • ir iespējams apmierināt bez koordinēšanas
Vilcienu ceļu iedalīšanas procesa ietvaros	operatīvā jaudas sadales plāna izveidošanas procesā	ne vēlāk par 4 stundām līdz plānošanas perioda sākumam (process tiek veikts, plānojot 12 stundu intervālu)	• maršruts attiecas tikai uz LDz tīklu • jauda ir pietiekama • ir iespējams apmierināt bez koordinēšanas
	operatīvā jaudas sadales plāna korigēšanas procesā	korigēšana var būt piemērota tādu vilcienu nozīmēšanai, kas ir ieplānoti ne agrāk kā 6 stundas pēc attiecīgā plānošanas perioda sākuma (process tiek veikts, plānojot 6 stundu intervālu)	• maršruts attiecas tikai uz LDz tīklu • jauda ir pietiekama • ir iespējams apmierināt bez koordinēšanas • vilcienu ceļš ir iekļauts vilcienu kustības gada grafikā
	operatīvā jaudas sadales plāna operatīvo izmaiņu procesā	iespējami īsākā laikā, ievērojot operatīvo stāvokli un vienlīdzīgas pieejas principu	• maršruts attiecas tikai uz LDz tīklu • jauda ir pietiekama • ir iespējams apmierināt bez koordinēšanas • ārpusplāna vilcieniem, kas saistīti ar dzelzceļa pārvadātāju (tehnoloģisko procesu veicēju) tehnoloģisko procesu nodrošināšanu

Priekšlikums ārpusplāna (ad-hoc) pieteikuma maksājuma diferencēšanai

Lai nodrošinātu iespējami ātru ārpusplāna pieteikumu izskatīšanu un vienlaikus saglabātu jaudas plānošanas disciplīnu, tiek piedāvāts priekšlikums ārpusplāna (ad-hoc) jaudas pieteikuma nodrošinājuma maksas diferencēšanai

Koeficients (K_i), kas raksturo ārpusplāna ieteikuma iesniegšanas laiku	Ārpusplāna pieteikuma iesniegšanas laiks pirms plānotā brauciena
$K_1 = 0,75$	vispārējā kartībā, vismaz 5 darba dienas pirms plānotā brauciena
$K_2 = 1$	operatīvā jaudas sadales plāna izstrādes procesa ietvaros
$K_3 = 1,5$	operatīvā jaudas sadales plāna koriģēšanas procesā
$K_4 = 2$	operatīvā jaudas sadales plāna operatīvo izmaiņu procesā



Priekšlikums ārpusplāna (ad-hoc) pieteikuma maksājuma diferencēšanai

Kopējais maksājums ārpusplāna vilcieniem	$\bar{A}KM_{rezer\ bfv\ gr}$	ikmēneša uzskaitē un rēķins
--	------------------------------	-----------------------------

=

1)

Koordinēšanas procedūra	$M_{koord\ rezer\ bfv\ gr} \times DR_{koord\ bfv\ gr}$	piemēro gadījumos, ja tiek veikta koordinēšanas procedūra
-------------------------	--	---

+

2)

Ārpusplāna pieteikuma maksājums	$\sum_{i=1}^4 (K_i \times M_{\bar{a}rpus\ rezer\ bfv\ gr} \times DR_{\bar{a}rpus\ bfv\ gr\ i})$	diferencēts lielums atkarībā no konkrētā pieteikuma laika pirms plānotā brauciena
---------------------------------	---	---



K1 = 0.75
K2 = 1
K3 = 1.5
K4 = 2

—

3)

Starpības kompensācija	$M_{rezer\ bfv\ gr} \times DR'_{\bar{a}rpus\ bfv\ gr}$	par jaudas daļu, kas nepārsniedz jaudas sadales plāna apjomu konkrētā maršrutā un mēnesī
------------------------	--	--



